

mnohem lépe zaměstnance před porušováním zákonných předpisů zaměstnavateli nežli sebe drakoničtější správní tresty. Dlouhodobé bezplatné smlouvy učební a volontérské jsou smlouvami naprosto nepravými. Čelit jim lze jedině zákonem.

Naše legislativa má tedy v tomto směru

před sebou slušný kus práce, práce však nad jiné záslužné, neboť málokterý zákon je tak toužebně očekáván, jako zákon učňovský. Nejmladší generaci zaměstnanecké jsme lidské upravení jejich pracovních podmínek dlužni. Jest nutno doufat, že křivda, která se těm nejmladším stala, bude napravena.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Soukromí zaměstnanci

§ 44.

2282.

I. Zaměstnavatel jest povinen vydati zaměstnanci při skončení služebního poměru písemné vysvědčení vždy, i bez žádosti zaměstnavatele; nároku toho se nemůže zaměstnanec vzdáti ani po skončení pracovního poměru.

II. Zaměstnanec může požadovati na zaměstnavateli náhradu škody, která mu vznikla nevydáním nebo opožděným vydáním vysvědčení. (Rozh. nejv. soudu z 7. V. 1936, Rv I 794/36, Váž. obč. 15.181.)

Žalobce byl u žalované firmy v době od 1. srpna 1933 do 3. října 1934 zaměstnán jako správce provozu. Podle § 56 zákona čís. 154/34 Sb. z. a n. platí ustanovení tohoto zákona i pro pracovní poměry, které trvají v den účinnosti zákona (t. j. dne 19. srpna 1934), pokud jsou tato ustanovení pro zaměstnance příznivější a pokud práva jimi zaměstnancům přiznaná nemožou být smlouvou zkrácena ani zrušena. Předpis § 44 cit. zák. je shodný s § 39 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. z., až na to, že podmínkou zaměstnavatelské povinnosti podle nového zákona není žádost zaměstnavatele, jak tomu bylo podle § 39 zákona o obchodních pomocnících. Nový předpis je tudíž pro zaměstnance příznivější a zároveň jde o donucovací předpis, jak zřejmo z ustanovení § 53 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. Je tedy na sporný služební poměr použití ustanovení § 44 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. Podle tohoto předpisu jest zaměstnavatel povinen vydati zaměstnanci při skončení pracovního poměru potvrzení o zaměstnání, které musí být vždy písemné a obsahovati údaje o době a způsobu zaměstnání. Tato povinnost stíhá zaměstnavatele vždy, nikoli jen na žádost zaměstnavatele. Zaměstnavatel je povinen potvrzení vydati, to znamená, že je musí připravit a zaměstnanec má si je vyzvednouti u zaměstnavatele. V souzené věci žalovaná firma žalobci sporné vysvědčení nevydala ani při skončení pracovního poměru, ani poté, když je žalobce dopisem ze dne 4. dubna 1935 na ní žádal, žalobce ani o tom neuvědomila, že sporné potvrzení je u ní k jeho dispozici, aby si je vyzvedl určitého dne, a potvrzení zaslala žalobci teprve po doručení žaloby, a to dne 8. května 1935, tedy pokud se týče, když žalobce žádal doplnění potvrzení, dne 21. května 1935. Zaměstnanec může požadovati na zaměstnavateli náhradu škody, která mu vznikla nevydáním nebo opožděným vydáním vysvědčení. V souzené věci jde o opožděné vydání, ježto žalovaná firma nenabídl žalobci vysvědčení, o kterémž jde, již při skončení pracovního poměru, ani nevyhověla jeho pozdější žádosti o vydání včas, t. j. bez zbytečného průtahy, nýbrž odložila vyřízení víc

než o měsíc. Nároku na potvrzení podle § 44 cit. zák. nelze se vzdáti ani při skončení pracovního poměru, ani po tomto skončení, ježto platná jsou jen ujednání uzavřená při ukončení pracovního poměru, pokud jde o úpravu hmotných otázek vzniklých teprve následkem tohoto ukončení (Sb. n. s. čís. 3750)*, nikoli též pokud jde o povinnosti uložené zaměstnavateli z důvodů veřejnoprávních (sociálně politických, policejních a pod.), jak tomu je při vydání potvrzení o zaměstnání. Nemá tedy význam námitka žalované firmy, že žalobce při skončení pracovního poměru prohlásil, že nemá žádných nároků proti žalované firmě. Nesejde ani na tom, že žalobce v dopise ze dne 4. dubna 1935 užil obratu, jimž se mohla firma cítiti uraženou, bylo-li jen z obsahu tohoto dopisu zřejmé, čeho se žalobce vlastně domáhá a že žádá vydání nenabídnutého mu dosud vysvědčení. Žalobce nemusel podle § 44 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. žádati na firmě, aby mu vydala potvrzení o zaměstnání. Učinil-li tak a nepoháněl-li vyřízení, nemůže mu to býti na újmu, zvláště když firma mu ani neoznámila, že je ochotna mu toto vysvědčení vydati, ani ho nevyzvala, aby si vysvědčení u ní vyzvedl, jak nebylo sporno mezi stranami. Zaměstnanec musí podle § 1295 obč. zák. ovšem dokázati škodu. Žalobce tvrdil, že byl firmou Jan N. přijat jako správce provozu a dílovedoucí od 1. května 1935 pod podmínkou, že jí před tímto dnem odevzdá potvrzení žalované firmy o své služební činnosti a že této podmínce nemohl vyhověti, pokud se týče byl později odmítnut firmou Jan N. proto, že žalovaná firma mu včas nevydala řádné potvrzení o zaměstnání podle § 44 zákona čís. 154/34 Sb. z. a n. Tento přednes, kdyby byl prokázán, stačil by k opodstatnění žaloby o náhradu škody, a to najmé, hledí-li se k tomu, že při dnešních nepříznivých poměrech na pracovním trhu žalobci zřejmě nebylo možno, byl-li odmítnut firmou N., v krátké době najíti jiné zaměstnání.

Domovníci

2283.

Půhe vykonávání domovníckých prac — hoci z příkazu vlastníka domu — nezakládá ešte domovnícku smluvu, jestliže sa z okolnosti nepodáva zrejma völa strán založiť domovnícky pomer. (Rozh. nejv. soudu z 9. VI. 1936, Rv III 40/36, Úr. sb. 2706.)

Pracovní pomer domovnícky v smysle zákona

* Váž. obč. 3750 (rozh. z 23. IV. 1924, Rv I 167/24): Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. z. Ujednání, odporující v neprospěch zaměstnancův předpisům, výtčeným v § 40 zák., jsou vyloučena jen, byla-li učiněna při započetí služebního poměru neb v době, kdy poměr ten ještě trval, nikoliv však, učiněna-li při ukončení služebního poměru, a to jen za účelem úpravy hmotných otázek, vzniklých teprve následkem tohoto ukončení.

č. 82/1920 Sb. z. a n. môže byť podľa ustanovenia § 1, bodu 1. cit. zák., založený ústnou alebo písomnou smluvou alebo písomným prejavom vlastníka domu alebo jeho oprávneného zástupcu, vydaným na základe kolektívnej zmluvy a doručeným zamestnancovi. Sám výkon domovníckych prác, uvedených v § 1, bode 2. cit. zák. domovnícku smluvu nezakladá (srovnaj rozhodnutie Sb. n. s. č. 6966*), jestliže z okolností nepodáva sa zrejma vôľa strán založiť domovnícky pomer. Žalobkyňou tvrdená a nižšími súdmi zistená okolnosť, že riaditeľ žalovanej K. dal príkaz zomr. Vendelínovi K., manželovi žalobkyne, ktorý bol u žalovanej zamestnaný ako sluha so stálym mesačným platom, a žalobkyňa za mesačných 300 Kč upratovala kancelárie žalovanej firmy, aby vykonávali tiež práce domovnícke, a že žalobkyňa a jej manžel tomuto príkazu vyhovel, nenahradzuje zákonom č. 82/1920 Sb. z. a n. v § 1, bode 1. predpísané náležitosti vzniku domovníckej zmluvy. Neobstojí preto tvrdenie dovolacej žiadosti, že domovnícka smluva podľa citovaného zákona bola medzi žalobkyňou a žalovanou založená tým, že žalobkyňa vykonávala domovnícke práce z príkazu správcu žalovanej.

Zákon č. 82/1920 Sb. z. a n. ponecháva v § 4 vlastníkovi domu výslovne na vôli, aby domovnícke práce vykonával sám alebo ich dal obstarávať svojimi služebními, stanoví, že na týchto sa domovnícky zákon nevzťahuje. Z toho plynie, že nie každý, kto vykonáva práce domovnícke, je domovníkom podľa cit. zákona, ale len ten, ktorého domovnícky pomer bol založený spôsobom uvedeným v § 1 cit. zákona.

Z toho, že žalovaná vystavila žalobkyňu potvrdenie do dňa 27. júla 1933, že žalobkyňa je domovníčkou v jej dome a že v spore č. Cpr 557/33 pred pracovným súdom zavedenom uznala, že žalobkyňa je u nej domovníčkou, dá sa vyvodiť iba to, že žalobkyňa domovnícke práce konala, ale ani toto potvrdenie nie toto uznanie, že žalobkyňa je domovníčkou, nestačí pre nedostatok náležitostí, uvedených v § 1, bode 1. zák. č. 82/1920 Sb. z. a n. k vzniku domovníckej zmluvy podľa tohoto zákona. Je preto správne zistenie odvolacieho súdu, že domovnícka smluva podľa citovaného zákona medzi stranami uzavrená nebola a že v dôsledku toho neobstojí žalobný nárok o tento zákon oprený.

Závodní a revírní rady

2284.

Výměr, kterým báňské hejtmanství podle § 20 zák. č. 144/1920 Sb. stvrzuje výši přírůžek k úhradě výloh revírních a závodních rad, není způsobilý dotknouti se subjektivních práv zaměstnanců závodu v příslušném revíru. (Nál. nejv. spr. soudu z 3. VI. 1936, č. 18.903/35, Boh. A 12.429.)

Pracovní soudy

§ 1. 2285.

Uplatňovanie nároku na náhradu škody, vymodzovaného z konania, ktorého sa dopustil zamestnávateľ po skončení služebného pomeru, nepatrí pred pracovný súd. (Rozh. nejv. soudu z 9. VI. 1936, Rv III 344/36, Úr. sb. 2708.)

*) V á ž. o b č. 6966 (roz. z 6. VI. 1927, Rv II 219/27): Pouhé vykonávaní domovníckých prací nezakládá ještě nutně domovnícké smlouvy ve smyslu § 1 zákona.

Žalobkyňa domáhala sa u pracovného súdu žalobou, podanou na svojich bývalých zamestnávateľov: I.—II. žalovaných, náhrady škody, ktorú údajne utrpela tým konaním žalovaných, že I. žalovaný napísal dňa 17. júna 1935 v liste II. žalovanému a odbornej spôsobilosti žalobkyne nepravdivé a jej nepriaznivé veci a že II. žalovaný tento list, žalobkyňu vážne diskreditujúci, rozšíroval medzi zamestnávateľmi dotyčného pracovného odvetvia. Ďalší žalobný prednes žalobkyňa v odvolacom pokračovaní odvolala. Podľa prednesu žaloby bola žalobkyňa zamestnaná u I. žalovaného do 30. apríla 1935 a potom u II. žalovaného, kde vystúpila z práce dňa 14. júna 1935.

Oba nižšie súdy spor meritórne prejednali a žalobu zamietli. Najvyšší súd ich rozsudky zbažil účinnosti a spor zastavil. Dôvody:

Žalobkyňa predniesla v žalobe, že zo zamestnania u II. žalovaného odišla dňa 14. júna 1935 a viac sa nevrátila. Zanikol tedy služebný pomer medzi žalobkyňou a II. žalovaným dňom 14. júna 1935.

Podľa nesporne zisteného skutkového stavu zaslal I. žalovaný II. žalovanému list, na ktorý zakladá žalobkyňa žalobný nárok proti prv menovanému, dňa 17. júna 1935. Tento list nemá náležitosti potvrdenia o zamestnaní, uvedené v § 44 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., lebo nebol vydaný zamestnanci, nemá potvrdenia o dobe a spôsobe zamestnania, a ani nie je písaný tým cieľom, aby nahradil potvrdenie o zamestnaní, ktoré sa vydáva zamestnancovi, aby sa ním mohol kedykoľvek a proti komukoľvek vykázať, najmä aby sa ním mohol vykázať zamestnávateľom pri hľadaní miesta, keďže bol písaný zamestnávateľovi, ktorým žalobkyňa krátko predtým zamestnanecký pomer zrušila. Je preto správne rozhodnutie odvolacieho súdu, že tento list nie je potvrdením o zamestnaní, vydaným podľa § 44 zák. č. 154/34 Sb. z. a n., ani ho nenahradzuje. Rozhodnutia Najvyššieho súdu uverejneného v Sb. n. s. pod č. 2195 na súdny prípad nemožno použiť, lebo tam išlo o informačný list, zaslaný bývalým zamestnávateľom novému zamestnávateľovi, u ktorého sa zamestnanec uchádzal o miesto. V súdnom prípade však ide o informačný list, zaslaný I. žalovaným II. žalovanému po tom, keď služebný pomer žalobkyne s týmto bol už zrušený.

Spory, ktoré vznikly z konaní po zrušení služebného pomeru, nepatria do (vecnej) príslušnosti pracovných súdov, lebo táto príslušnosť je daná podľa § 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. len pre spory, vzniklé zo služebného pomeru založeného smluvou súkromoprávnou, tedy spory, ktorých skutkový základ vznikol za trvania služebného pomeru.

Proti II. žalovanému vzniesla žalobkyňa žalobu na tom základe, že II. žalovaný list zo dňa 17. júna 1935 rozširoval medzi bratislavskými zamestnávateľmi toho istého odvetvia a že okrem toho podával o nej v dobe trvania služebného pomeru nepriaznivé a nepravdivé posudky. Na pojednávaní, konanom pred odvolacím súdom dňa 9. januára 1936, prejavil zástupca žalobkyne na výslovnú otázku súdu, v čom spatruje škodu, ktorej náhrada žiada, že vidí škodu výlučne v tom, že žalobkyňa bola rozširovaním listu v Bratislave a na celom Slovensku znemožnená. Týmto prejavom obmedzila žalobkyňa základ žaloby proti II. žalovanému len na rozširovanie listu a upustila od žalobného nároku za trvania služebného pomeru. Uplatňuje tedy žalobkyňa aj proti II. žalovanému žalobný nárok, vzniklý z konania to-

hoto po zrušení služebného pomeru, nie je tedy ani pre tento spor pracovný súd príslušný.

Príslušnosť pracovného súdu je výlučná. Ide tedy o sporu prekážajúca okolnosť bodu 1. § 180 Osp., ktorej si všima dovolací súd z úradnej povinnosti, a bolo preto učinené opatrenie ako sa stalo.

§ 1. 2286.

Zákonom o pracovných súdoch č. 131/1931 Sb. z. a n. neustratily platnosť súkromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolany bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 cit. zák. (Rozh. nejv. soudu z 12. V. 1936, Rv III 901/35, Váž. obč. 1591, Úr. sb. 2645.)

Zákonom o pracovných súdoch neustratily platnosť soukromnoprávne úmluvy o príslušnosti rozhodčích súdov v sporoch, o ktorých by inak povolany bol rozhodnúť riadny súd podľa § 42 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., a o tento prípad ide v tomto spore, ktorý započatý bol pred okresným súdom v S., u ktorého v čase podania žaloby nebol zriadený ani pracovný súd, ani oddelenie pre spory pracovné (vid' rozhodnutie Sb. n. s. č. 12239*).

§ 22. 2287.

Námietka, že vec nepatrí pred pracovný súd, ale pred rozhodčí súd, je námietkou podľa č. 4 § 180 Osp., ktorej si dovolací súd nemôže všimnúť z úradu (§ 540 Osp.). (Rozh. nejv. soudu z 16. VI. 1936, Rv III 395/36, Úr. sb. 2721.)

Podľa ustanovenia § 540 Osp. všima si dovolací súd z úradu len sporu prekážajúcich námietok podľa bodu 1. a 2. § 180 Osp. Žalovaná namietala, že k prejednávaniu sporu nie je príslušný pracovný súd, pretože podľa kolektívnej smluvy, pre strany zaväznej, má o veci rozhodovať rozhodčí súd. Námietka, že vec patrí pred rozhodčí súd, je sporu prekážajúcou námietkou podľa bodu 4. § 180 Osp., ktorú § 540 Osp. neuvádza medzi tými námietkami, ktorých dbá dovolací súd z úradu. Preto nemohla dojsť vecného povšimnutia ani z úradu sporu prekážajúca námietka žalovanej.

§ 36. 2288.

Proti usneseniu (pojatému do rozsudku), ktorým bolo rozhodnuté o rekurze, podanom proti usneseniu pracovného súdu, ktorým bola zamietnutá sporu prekážajúca námietka, ďalšia rekurz nie je prípustná. (Rozh. nejv. soudu z 16. VI. 1936, Rv III 395/36, Úr. sb. 2721.)

* Váž. obč. 12.239 (rozh. z 29. XII. 1932, R I 1021/32. v »Pracovním právu« č. 441): Príslušnosť okresných súdů v sporoch pracovných podle § 42 zákona č. 131/31 jest výlučná v tom smyslu, že dobrovolné podrobení se příslušnosti jiných řídných soudů by nemělo právní účinek, ale to není na závaždu, by úmluvou v hromadné pracovní smlouvě nebylo přeneseno rozhodování o těchto sporech na rozhodce.

Ujednáni o rozhodčím soudě v kolektivní smlouvě jest pro zúčastněné strany závazné, třebas ten který účastník nedal za svou osobu písemný souhlas ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč že by toto ustanovení kolektivní smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Ten, kdo se dovolával kolektivní smlouvy ke opodstatnění svého nároku, dal tím zřejmě najevo, že se podrobil jejím ustanovením. Vyřizovaly-li podle kolektivní smlouvy paritní rozhodčí výbory všechny spory z této smlouvy, nezáleží na tom, zda spor vznikl za trvání závodu a pracovního pomeru, či až po zrušení závodu a po skončení námezdního pomeru.

Zákonem o pracovních souděch nepozbyly platnosti soukromoprávní úmluvy o příslušnosti rozhodčího soudu ve sporech, o nichž by byl jinak povolán rozhodovatel řídný soud.

Odvolační súd pojal do rozsudku rozhodnutie o rekurze žalovanej proti usneseniu súdu prvej stolice, ktorým bola zamietnutá sporu prekážajúca námietka žalovanej. Pokiaľ žalovaná napadá v dovolacej žiadosti rozhodnutie o sporu prekážajúcej námietke, treba dovolaciu žiadosť považovať za rekurz, ktorý v pokračovaní pred súdmi pracovnými nie je podľa ustanovenia § 36 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n. prípustný.

§ 37. 2289.

Aj v sporných veciach, patriacich podľa § 1 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. pred pracovné súdy, prípustná je — bez zreteľa na odst. 3 § 37 cit. zák. — zaistovacia exekúcia, jestli sú tu podmienky, stanovené pre povolenie zaistovacej exekúcie exekučným zákonom. (Rozh. nejv. soudu z 25. VI. 1936, R III 479/36, Úr. sb. 2745.)

Mylný je síce dôvod napadnutého usnesenia, podľa ktorého v pracovnom súdnictve zaistovacia exekúcia je prípustná len na základe rozsudkov a usnesení pracovných súdov a nie skorej (§ 37, odst. 3., zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), tedy už zároveň s podaním žaloby podľa odst. 1. § 223 exek. zák. (v znení § 50 zák. čl. LIV:1912), lebo z ustanovení odst. 3. § 37 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., ktorým je pripustená zaistovacia exekúcia na základe rozsudkov a usnesení pracovného súdu, neplynie, že by v takýchto veciach žiadosť o povolenie zaistovacej exekúcie podľa ustanovení exek. zákona — najmä podľa § 223 ex. zák. — nebola prípustná. Preca však rekurzu nebolo možno vyhovieť, keďže správne je stanovisko rekurzného súdu, že k žiadosti o povolenie zaistovacej exekúcie pripojená listina nevyhovuje predpisom § 223, odst. 1. exek. zákona v znení § 50 zák. čl. LIV:1912 a že touto ani koľkosť, ani vznik, ani sročnosť určitej peňažitej pohľadávky nie sú dokázané.

Ochrana trhu práce

2290.

Ministerstvo sociální péče není oprávněno promíjeti cizinci přerušeni nepřetržitého pobytu ve smyslu § 2, odst. 1., zák. č. 39/1928 Sb. o ochraně domácího trhu práce. (Nál. nejv. spr. soudu z 9. X. 1936, č. 15.207/36, Veřejná správa č. 3741.)

2291.

Osvědčení vydané cizinci podle § 2, odst. 2., zák. č. 39/1928 Sb. o ochraně domácího trhu práce pozbývá platnosti, jestliže cizinec přerušil nepřetržitý pobyt v tuzemsku ve smyslu cit. zákonného ustanovení. (Nál. nejv. spr. soudu z 9. X. 1936, č. 15.207/36, Veřejná správa č. 3740.)

2292.

Pro určení pojmu »zaměstnávání« cizince ve smyslu § 3, odst. 2., zák. č. 39/1928 Sb. je druh práce bez právního dosahu. Zákon chce postihnouti veškeré práce a služby, pokud ovšem převážně vyčerpávají výdělečnou činnost zaměstnance, bez zřetele k tomu, o jaké práce jde, resp. zda ten, kdo je koná, má pro ně dostatečné odborné znalosti a zda jsou pro ně životním povoláním či nikoli. (Nál. nejv. spr. soudu z 6. II. 1936, č. 10.517/36, Veřejná správa č. 3566.)

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

Sociální pojištění

§ 2. 2293.

Nezletilý syn, který se učí v živnosti svého otce, nepodléhá sociálnímu pojištění podle § 2 odst. 1 zákona č. 221/1924 Sb. a č. 184/1928 Sb., není-li prokázáno, že byla o tom uzavřena smlouva. (Nál. nejv. spr. soudu z 2. VI. 1936, č. 11.635/33, Boh. A. 12427. Prejudikatura: Boh. A. 8.649/30.)*

Jádrém sporu jest otázka pojistné povinnosti syna jako učně zaměstnaného u otce, a to v době od 1. července 1928 do 30. června 1931. Jde tu tedy o dobu, spadající jednak do účinnosti zákona č. 221/24 Sb., a to až do 31. prosince 1928, jednak do účinnosti zákona č. 184/28 Sb. — od 1. ledna 1929 (§ 138). Právním pramenem pro posouzení daného sporu je podle zákona č. 221/24 Sb. ustanovení § 2 odst. 1., podle něhož je pojištěním povinen a podle tohoto zákona pojištěn, kdo vykonává práce nebo služby na základě smluvného poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nevykonává jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Ustanovení to ve své podstatě se nezměnilo ani zákonem č. 184/28 Sb. Z tohoto ustanovení plyne, že vznik pojištění nepojí se již k pouhému faktu vykonávání prací nebo služeb, nýbrž že musí k tomu ještě přistoupení právní titul, t. j., že tu musí býti smluvný poměr pracovní, služební neb učňovský, jak nss konstantně uznává ve své judikatuře (srov. na př. nálezy Boh. A. 6480/27, Boh. A. 8001/29). Jen tehdy, jsou-li splněny oba tyto zákonné předpoklady, je dána pojistná povinnost podle uvedených normy, takže pojistný poměr vyžaduje ke svému vzniku vždy nezbytně také uzavření smlouvy služební (učňovské) a zahájení prací neb služeb na základě takovéto smlouvy. Z toho vyplývá nutně logický závěr, že v tom případě, kde nedošlo ke smlouvě učební, není předpokladu pro pojistnou povinnost.

Žal. úřad vyslovil, že tu není takového smluvného učňovského poměru, nýbrž že tu jde jen o poměr jednostranný, zakládající se výhradně na vůli otcově, a že takovým jednostranným projevem otcovské moci jest i přihláška u živnostenského společenstva. Stížnost, jak svrchu uvedeno, stojí na stanovisku opačném, opírající se při tom o živn. řád. Neprávem.

Zjištění, že syn byl přihlášen jako učeň u živnostenského společenstva, samo o sobě ještě nestačí k právnímu závěru, že mezi otcem a synem vznikl smluvný učňovský poměr, vyžadovaný citovanými zákony k vzniku pojistné povinnosti, neboť pouhá přihláška syna jako učně u společenstva, jsouc jednostranným projevem vůle otcovy, nemůže nahraditi smlouvu učňovskou, která právě tak, jako každá jiná dvoustranná smlouva, vyžaduje svobodného souhlasného projevu vůle stran. Jen tehdy, jsou-li tyto náležitosti splněny, dojde k založení právního

oměru, o němž lze tvrditi, že byl smluven, a takto ke vzniku pojistného poměru. Syn, který se v živnosti svého otce učí, nepodléhá podle toho, co svrchu dovozeno, sociálnímu pojištění podle § 3 odst. 1. cit. zákona, není-li prokázáno, že byla o tom uzavřena smlouva. V ten smysl vyznívá i nálezy nss Boh. A. 8649/30 (srov. též nálezy Boh. A. 8232/30, 9996/32, 10.376/33).

Z přihlášky učiněné u živnostenského společenstva mohlo by se snad usuzovati na uzavření učňovské smlouvy konkludentními činy, kdyby ovšem šlo o poměr mezi osobami sobě cizími. Leč podle toho, co svrchu dovozeno, nelze přihlášku uznati za indic postačující ke zjištění právní existence smlouvy učňovské v případě, kde jde o rodinný poměr a kde tedy učení syna v živnosti otcově může vyplývati také z jiného právního titulu než ze smlouvy učňovské.

V takovém případě pro otázku, zda tu je pojistný poměr podle § 2 cit. zákona, rozhoduje jedině splnění podmínek tohoto předpisu a je bez právního významu, zda a pokud sporný poměr vyhovuje jako učňovský poměr předpisům živn. řádu (srov. Boh. A. 8648/30).

§ 12. 2294.

Podle § 12 odst. 6 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb. může býti žnec zařazen do mzdové třídy vyšší o tři třídy, než jak odůvodňuje mzda na penězích, jen tenkrát, jestliže zařazení do této vyšší třídy jest odůvodněno součtem mzdy na penězích a hodnoty naturálních požitků podle § 12 odst. 1. cit. zákona. (Nál. nejv. spr. soudu z 5. VI. 1936, č. 11.888/34, Boh. A. 12433.)

Nss nemohl dáti stížnosti za pravdu. Vyslovil již v nálezu Boh. A. 11609/34*), že má-li pojištěnec mzdu jen v naturálních, je provéstí zařazení do mzdových tříd podle odst. 6 § 12 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb., a to pomocnice v domácnosti, hospodářskou čeleď a učně (kromě případu odst. 5) do II., deputátníky do III., ostatní tam uvedené do IV. třídy mzdové.

Dále vyslovil nss v nálezu Boh. A. 11.739/35,*) že podle 6. odst. § 12 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb. může býti deputátník zařazen do mzdové třídy vyšší o 2 třídy, než jaké odůvodňuje mzda na penězích, jen tenkrát, jestliže zařazení do této vyšší třídy jest odůvodněno součtem mzdy na penězích a hodnoty naturálních požitků podle 1. odst. § 12 cit. zákona.

Co platí v tomto nálezu o deputátnících, platí mutatis mutandis i o žencích, kteří nenáleží k žádné třídě v cit. ustanovení zvláště vyznačené, s tím rozdílem, že tu jde o zařazení do mzdové třídy vyšší o 3 třídy, než jak odůvodňuje mzda na penězích.

*) Boh. A. 11.609 (nál. z 18. XII. 1934, č. 23.794, v »Pracovním právu« č. 1039, 1094): Má-li pojištěnec mzdu jen v naturálních, jest provéstí zařazení do mzdových tříd podle odst. 6. § 12 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb., a to pomocnice v domácnosti, hospodářskou čeleď a učně (kromě případu odstavce 5.) do II., deputátníky do III., ostatní zde uvedené do IV. třídy mzdové.

Boh. A. 11.739 (nál. z 16. II. 1935, č. 12.059/35, v »Pracovním právu« č. 2066): Podle 6. odst. § 12 zák. č. 221/1924 Sb., ve znění zák. č. 184/1928 Sb., může býti deputátník zařazen do mzdové třídy vyšší o dvě třídy, než jak odůvodňuje mzda na penězích, jen tenkrát, jestliže zařazení do této vyšší třídy jest odůvodněno součtem mzdy na penězích a hodnoty naturálních požitků podle 1. odst. § 12 cit. zák.

*) Boh. A. 8649 (nál. z 31. V. 1930, č. 12.858/28, v »Pracovním právu« č. 79). Nezletilý syn, který se v živnosti svého otce učí jeho řemeslu, nepodléhá sociálnímu pojištění podle § 2, odst. 1. zák. č. 221/24, není-li prokázáno, že byla o tom uzavřena smlouva.

Boh. A. 9996 (nál. z 7. IX. 1932, č. 8232/30, v »Pracovním právu« č. 436). Podléhá pojistné povinnosti nezletilý syn, zaměstnaný v obchodní živnosti otcově?

Boh. A. 10.376 (nál. z 24. II. 1933, č. 3289, v »Pracovním právu« č. 652): Nezletilý syn, který se v živnosti svého otce učí jeho řemeslu, nepodléhá sociálnímu pojištění podle zák. č. 221/24, ani nemocenskému pojištění podle zák. č. 263/19, není-li tu sjednaná smlouva učňovská.

§ 109. 2295.

21letý pekařský dělník k dosavadnímu zaměstnání nezpůsobilý, může se při svém věku přizpůsobiti i jinému zaměstnání, které vzhledem k dosavadnímu jeho povolání nemůže mu býti zcela cizí a pro něj po stránce tělesné nebo duševní nevhodné. (Rozh. vrch. poj. soudu z 5. VI. 1936, Cpo 642/36.)

§ 109. 2296.

Pojištěnec, dosáhnuvší 65. roku, nemá právního nároku na důchod invalidní, ježto podle § 112 poj. zákona nastupuje tu důchod starobní na místo důchodu invalidního a pojistným případem je pak dovršení 65. roku pojištěnce. (Rozh. vrch. poj. soudu z 5. VI. 1936, Cpo 1892/35.)

§ 109. 2297.

Zaměstnání 40letého výpomocného číšníka není zaměňováním tak kvalifikovaným, aby žalobce, při snížené schopnosti pracovní k této práci, nemohl se uplatnit v zpřízněném oboru. (Rozh. vrch. poj. soudu z 30. IV. 1936, Cpo 2119/35.)

§ 109. 2298.

Pro nárok na důchod invalidní jest bez významu, že vzhledem k hospodářským poměrům a konkurenci zdravých zaměstnanců jest ztížena možnost pojištěnce k výdělku schopného naléztí práci. (Rozh. vrch. poj. soudu z 28. VIII. 1936, Cpo 2282/35.)

Pro posouzení důvodnosti žalobního nároku jest rozhodný zdravotní stav pojištěnce a nelze bráti zřetel na to, že vzhledem k hospodářským poměrům a konkurenci zdravých zaměstnanců jest ztížena možnost pojištěnce k výdělku schopného naléztí práci (arg. v § 109 poj. zákona slova »pro nemoc nemůže vydělatik«).

Proto bylo bezvýznamné a první soud pochybil, když slyšel jako znalec z oboru hospodářství M. M., rolníka a obecního starostu v K., o tom, zda a jaké zaměstnání by se pro žalobce při jeho tělesné schopnosti a výcviku a dosavadním povolání vyskytlo.

Nehledíc k tomu, že žalobce není ani kvalifikovaným dělníkem, nepadá tu v úvahu, že žalobce přiměřeně zaměstnání na pracovním trhu nemůže naléztí.

§ 109. 2299.

Posuzování invalidity u zaměstnanců přestupujících ze zaměstnání dělnického do vyšších služeb, kteří uplatňují nároky u Ústřední sociální pojišťovny (§ 115, odst. 4 pens. zákona). (Rozh. vrch. poj. soudu z 25. VI. 1936, Cpo 238/35.)

Podle posudku soudního znalce jest nezpůsobilost žalobkyně jako úřednice 67% a poj. soud žalobě, domáhající se dalšího vyplácení zastaveného invalidního důchodu, vyhověl, vycházející z toho, že rozhodné jest výdělečné zaměstnání vykonávané pojištěncem naposledy před uplatněním nároku na důchod invalidní.

Soud odvolací nesdílí právní náhled prvního soudu.

Podle posudku soudního znalce jest snad žalobkyně invalidní podle § 17 pens. zákona, nemožouc vykonávat práci úřednické. V daném případě dlužno uvážiti, že jde o pojištění žalobkyně ve smyslu zákona ze dne 9. 10. 1924, č. 221 Sb. z. a n., a tu o podmínkách invalidity obsahuje ustanovení § 109 poj. zákona.

Nelze proto přihlížeti k tomu, že žalobkyně konala práce jako zaměstnankyně ve vyšších službách, nýbrž k tomu, že pokud jde o práce tělesné, činí ztráta její výdělečné schopnosti jen 50% podle posudku znaleckého.

Nepokládá proto odvolací soud žalobkyně nadále za invalidní ve smyslu § 109 poj. zákona a bylo proto u vyhovění odvolání uznati právem tak, jak výše uvedeno.

§ 220. 2300.

Proti rozhodnutí Ústřední soc. pojišťovny, odmítajícímu zahájití řízení o nové žádosti, protože tu není předpokladů v § 187, odst. 3., zák. uvedených, není přípustný opravný prostředek. (Rozh. vrch. poj. soudu z 28. VIII. 1936, Cpo 353/35.)

Podle § 220 poj. zák. jest pojišťovnicí soud příslušný rozhodovati o žalobách podaných proti výměru pojišťovny, jimž byl zcela nebo zčásti zamítnut nárok na dávku pojištění invalidního nebo starobního podle tohoto zákona, neb jimž dávka byla nesprávně vyměřena, snížena nebo odňata.

Žalovaná strana odepřevši shora cit. výměrem zahájití o žádosti žalobce znovu řízení za přiznání důchodu invalidního podle § 187, odst. 3., poj. zákona, takto vlastně nezamítla nárok žalobce na invalidní důchod, nýbrž o něm nerozhodla po stránce věcné.

Podle § 187, odst. 3., poj. zák. není proti rozhodnutí žalované pojišťovny odmítajícímu zahájití nové řízení, protože není předpokladu, že během roku od zamítnutí žádosti za přiznání invalidního důchodu nebyla prokázána podstatná změna ve zdravotním stavu žalobce naposledy zjištěným, opravného prostředku.

Odmítla-li žalovaná pojišťovna v oboru vlastní působnosti zahájití o nové žádosti žalobce znovu příslušné řízení, jest další právní prostředek proti tomuto rozhodnutí žalované strany vyloučen a je také vyloučen právní pořad na pojišťovací soud.

§ 223. 2301.

Z okolnosti, že znalec jest lékařem nemocenské pojišťovny, nelze usuzovati na jeho předpojatost. (Rozh. vrch. poj. soudu z 25. VI. 1936, Cpo 573/35.)

Posudek znalce, proti jehož ustanovení žalobce námitek nečinil, jest jasný, určitý, nikoliv nedostatečný, byť se odvolal patrně k urychlení řízení věci na dřívější posudky lékařů, a proto stačil k bezpečnému rozhodnutí rozepře.

Ta okolnost, že je znalec lékařem nemocenské pojišťovny, nic na věci nemění a nelze ještě z toho usuzovati na předpojatost při podání posudku a jest věcí jen stran, znalce z důvodu předpojatosti před jeho ustanovením neb nejspoději před vynesením rozsudku prvé stolice odmítnouti.

§ 223. 2302.

Náklady zastoupení plnomocníkem neadvokátem. (Rozh. vrch. poj. soudu z 6. XI. 1936, Rvp 62/35.)

Podle § 41 c. ř. s. jest povinná strana spor prohravší nahradití druhé straně útraty, pokud je soud uzná potřebnými k účelnému uplatňování práva. Strany musily ve sporu užití způsobu zastupování nejehospodárnějšího.

Nehledíc k jinak správným důvodům napadeného výroku, na něž se odkazuje, dlužno míti na zřeteli, že žalobce byl při obou ústních jednáních přítomen, takže zásadě hospodárnosti

neodpovídá, byl-li s ním přítomen plnomocník až ze Žiliny, když není předepsáno ani povinné zastoupení advokátem neb jiným plnomocníkem práva znalým. Pokládá-li žalobce za nutné přibrati si k jednání plnomocníka neadvokáta, musí si zvoliti takového, jehož zastoupení by si alespoň nevyžádalo vyšších nákladů, než by obnášely náklady místním advokátem, jako je to v daném případě. J. Salač.

Pensijní pojištění

§ 11. 2303.

Ustanovení § 11 zák. čís. 26/29 Sb. z. a n. nelze užití na smíry, jimiž strany upravily otázku náhrady škody vzniklé z opominutí povinnosti zaměstnavatelovy přihlásiti zaměstnance k pensijnímu pojištění. Smír takový vztahuje se i na vyšší nárok podle zák. čís. 125/31 Sb. z. a n. (Rozh. nejv. soudu z 14. V. 1936, Rv I 769/36, Váž. obč. 15.199.)

Žalobce se již v roce 1930 domáhal na žalované firmě náhrady škody, vzniklé mu prý tím, že firma ho včas a řádně nepřihlásila k povinnému pensijnímu pojištění. Žalovaná firma se stanoviskem žalobcovým nesouhlasila, avšak k úplnému narovnání sporné věci mu nabídla odbytné 3.000 Kč, s čímž žalobce souhlasil. Žalovaná firma zaplatila žalobci onu částku a zdůraznila, že tím je tato věc jednou provždy vyrovnána a že žalobce tudíž na ní se již nemůže domáhati pražádných dalších nároků. Tím došlo k narovnání podle § 1380 obč. zák., které má povahu novace, jím zanikl dřívější závazek a zároveň počal nový (§ 1377 obč. zák.). Dohodly-li se strany, že smírem jsou upraveny veškeré nároky žalobcovy z dotčeného právního důvodu a že žalobci již nepřísluší právo domáhati se dalších nároků na žalovanou firmě, byla tímto ujednáním vyloučena klausule rebus sic stantibus, a žalobce nemůže ani uplatňovati, že se tento smír nevztahuje na vyšší nárok podle zákona č. 125/31 Sb. z. a n. Rozhodnutí Sb. n. s. čís. 13978 se nehodí na souzený případ, ježto vychází z jiného skutkového podkladu. Ustanovení § 11 zák. č. 26/29 Sb. z. a n. nelze použiti na smíry, jimiž strany upravily spornou otázku náhrady škody za opominutí povinnosti zaměstnavatelem, by včas přihlásil zaměstnance k pensijnímu pojištění. Stačí tu poukázat zvláště na správné důvody prvního soudu.

§ 12. 2304.

Dodatečné podání přihlášky k pojištění za působnosti novely č. 117/1934 není spojeno s právními účinky dříve platného zákona. (Rozh. vrch. poj. soudu z 13. III. 1936, Cpo 2366/35.)

První soud napadeným rozsudkem nevyhověl žalobě proti výměru žalované nositele pojištění ze dne 18. IV. 1935, č. poj. 605.759/A, kterým zamítnuta byla žádost žalobce za přiznání důchodu starobního.

Soud odvolací přezkoumav napadený rozsudek na základě spisů (§ 153, odst. 1. pens. zák.), neshledává odvolání odůvodněným.

Žalobce domáhá se žalobou přiznání důchodu starobního z důvodů, že byl od 1. I. 1909 do 31. XII. 1919 a od 1. X. 1920 do 30. IX. 1921 ve služebním poměru zakládajícím pensijní povinnost, že byl dnem 1. I. 1934 počínaje opět ve služebním poměru, přihlásil se dodatečně dne 27. IX. 1934 k pojištění s účinností od 1. I. 1934 a že tudíž nabyl, takto získav dodatečně

celkem nejméně 6 příspěvkových měsíců, nároku na starobní důchod podle předpisů dřívějšího pensijního zákona č. 26/1929 Sb. z. a n.

Odvolatel má za to, že dodatečným zaplacením pojistného za dobu dřívější nepojištěnou získal scházející mu příspěvkové měsíce pro dosažení nároku starobního podle dřívějšího pensijního zákona č. 26/1929.

Názor tento jest mylný.

Dlužno souhlasiti s míněním prvního soudu potud, že dodatečná přihláška k pojištění byla podána žalobcem dne 27. IX. 1934, tudíž již za působnosti nyní platného pensijního zákona a že přihlášku tu jest posuzovati podle tohoto zákona a nikoliv podle zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Pozbyl posléze citovaný zákon platnosti tím, že dne 1. VII. 1934, zák. č. 117/34 Sb. zák. a nař. vešel v platnost a z přechodných ustanovení tohoto zákona (čl. III., § 1 a násl.) nelze dovoditi, že dodatečné podání přihlášky k pojištění jest spojeno s právními účinky dříve platného zákona.

Soudu dodatečně podanou přihlášku k pojištění lze spojovati jediné právní účinky § 12 pens. zák. č. 117/34 Sb. z. a n., podle něhož započítává se příspěvková doba od měsíce, ve kterém přihláška došla dodatečně nositeli pojištění, nehledě k tomu, bylo-li pojistné za tuto dobu zapláceno.

Žalobce tudíž nezískal podle zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. 6 měsíců příspěvkových k dosažení starobního důchodu podle § 16 tohoto zákona potřebných a nebylo mu proto nárok na starobní důchod přiznati.

§ 17. 2305.

Nemůže-li znalec s určitostí posouditi, jde-li o invaliditu trvalou nebo přechodnou, musí soud naříditi nutně vysvětlení nebo přibrati jiného znalce. (Rozh. vrch. poj. soudu z 16. X. 1936, Cpo 1570/35-1.)

Není-li znalec s to, posouditi s určitostí, jde-li o trvalou invaliditu, nestačí tato okolnost k zjištění, že u žalobce jde jen o přechodnou invaliditu, zejména když v lékařských vysvědčencích, předložených žalobcem, se uvádí, že žalobce je trvale invalidním. Tato neurčitost posudku znalce v tomto důležitém směru nemůže působiti jen k újmě žalobcově, poněvadž důkaz znalcem jest průvodním prostředkem v zájmu obou sporných stran, takže tato neurčitost má vliv také proti žalované straně. Prvý soud měl proto ve smyslu § 362/2 c. ř. s. naříditi nutně vysvětlení posudku, anebo přibrati jiného znalce, anebo s použitím ostatních dobrozdání citovaných v napadeném rozsudku tuto neúplnost posudku soudního znalce soudcovským oceněním výsledku všech průvodních prostředků odstraniti. Přesné zjištění, zdali jest žalobce trvale nebo přechodně invalidním, jest v daném případě obzvláště proto důležitým, poněvadž první soud zamítnutí žaloby odůvodnil přechodnou invaliditou a nevyčerpáním nároku na nemocenské (§ 17/2 pens. zák.).

§ 19. 2306.

Bylo-li zjištěno, že žalobce v den ohlášení nároku nebyl invalidním přede dnem prohlídky lékařem-soudním znalcem, náleží invalidní důchod až ode dne prohlídky tímto znalcem. (Rozh. vrch. poj. soudu z 9. X. 1936, Cpo 1677/35-1.)

Žalobce domáhal se přiznání invalidního důchodu ode dne ohlášení nároku; k tomuto dni však invalidita nebyla zjištěna. To se stalo teprve prohlídkou lékařem-soudním znalcem, při čemž

však vznik invalidity nemohl býti bezpečně zjištěn. Vrchní pojišťovací soud rozsudkem shora označeným vyslovil názor, že bylo-li zjištěno, že žalobce v den ohlášení nároku nebyl invalidním a nebylo-li možno zjistiti, že byl invalidním přede dnem prohlídky lékařem-soudním znalcem, náleží invalidní důchod až ode dne prohlídky tímto znalcem.

§ 20. 2307.

Podmínkou nároku na starobní důchod podle § 20, odst. 2, novely čís. 117/1934 je, aby pojištěnec fakticky dokonal 120 příspěvkových měsíců v povinném pojištění. (Rozh. vrch. poj. soudu z 9. X. 1936, Cpo 1087/35-1.)

Podle § 14 pens. zákona jest příspěvkovým měsícům, započítatelným podle § 12 cit. zákona, na roveň klásti příspěvkové měsíce, získané převody podle §§ 113—115 cit. zákona, dobrovolným pokračováním atd. Než odvolatel přehlíží, že v ustanovení § 20, odst. 2., cit. zákona používá zákon výslovně slov »120 příspěvkových měsíců v povinném pojištění«, čímž vyjadřuje jasně, že nejde tu o příspěvkové měsíce vůbec, jaké má na mysli všeobecné ustanovení o příspěvkové době § 14 pens. zákona, nýbrž o příspěvkové měsíce v povinném pojištění, tedy podle tohoto pensijního zákona získané. Vždyť podle výkladu, jaký ustanovení § 20, odst. 2., pensijního zákona odvolatel přikládá, aby slova »v povinném pojištění« byla zbytečná a bezvýznamná, a to zákon jistě na mysli neměl, naopak zákonodárce sledoval vázati nárok na starobní důchod při snížení věkové hranice pojištěnce na přísnější podmínky. Právem prvý soud nebral zřetele na příspěvkové měsíce, jež žalobce v jiném způsobu pojištění získal.

§ 46. 2308.

Aj při exekucii na pohľadávku prisúdení titulom náhrady škody, zapríčinenej porušením povinnosti prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, treba použiť ustanovenia § 46 zák. čís. 26/1929 Sb. z. a n. (Rozh. nejv. soudu z 2. VII. 1936, R III 447/36, Úr. sb. 2760.)

Zákon čís. 26/1929 Sb. z. a n. stanoví v § 46 že prevod, danie do zálohy a zabavenie nárokov poistencov a ich príslušníkov, ako aj dávok je len potiaľ prípustné a právne účinné, ak sa staly pod podmienkami, v bode 2. a 3. tohoto § uvedenými. Týmto opatrením chcel zákon dosiahnuť toho, aby bolo zabezpečené, že dôchodky a dávky z povinného poistenia budú upotrebené k zaopatreniu poistenca a jeho rodiny, lebo zákon o povinnom poistení pensijnom bol vydaný práve preto, aby z dôvodov sociálnych a verejnoprávných boli poistenci a ich rodiny zaistení pre prípad ich invalidity resp. staroby.

Poistencovi alebo jeho rodine proti zamestnávateľovi prisúdená náhrada škody, zapríčinenej porušením povinnosti prihlásiť zamestnanca k penzijnému poisteniu, je protihodnotou dôchodkov a dávok im zákonom o penzijnom poistení zaistených, a má preto splniť ten istý cieľ, na ktorý sú určené dôchodky a dávky z povinného penzijného poistenia vyplývajúce. Treba preto aj na ne použiť ustanovenia § 46 zák. čís. 26/1929 Sb. z. a n.

Úrazové pojištění

§ 1. 2309.

Okolnost, že živnostenský podnik užívá elektrického výtahu na spisy, zakládá pojistnou povinnost úrazovou. (Nál. nejv. spr. soudu z 7. II. 1936, č. 6931/34, Právo čs. č. 888.)

Zákon o úrazovém pojištění č. 1/1888 ř. z. podrobuje předpisem § 1, odst. 4., bodu 2. povinnému pojištění živnostenské podniky, při nichž se užívá takových hnacích přístrojů, které jsou hnány živelní silou (větrem, vodou, parou, svítiplynem, horkým vzduchem, elektřinou atd.). Neurozeznává však, zdali a v jaké míře při tom vzniká nebezpečnost, ani zdali ona živelná hybná síla získává se v rámci toho kterého podniku nebo mimo něj (srov. nález Boh. A 278/1919*).

Je proto zcela lhostejno, že elektrický motor je umístěn mimo úřadovny, že nepatří stěžující si firmě a že snad provoz elektrické zdviže je méně nebezpečný než provoz ručně poháněný.

§ 6. 2310.

Pro výši úrazového důchodu jest rozhodná však jen míra pracovní nezpůsobilosti a nepadají na váhu poměry na trhu práce a možnost pojištěnceva výdělek si opatřiti. (Rozh. vrch. poj. soudu z 3. VI. 1936, Cuo 300/35, Úrazové pojištění str. 149/IV.)

Žalobce dovozuje, že při posuzování jeho případu mělo býti hleděno nejen k posudkům znalců-lékařů, nýbrž též k tomu, jak mu zdravotní stav dovoluje vykonávat práci, kterou by si vydělal 40%, jimiž byl uznán za výdělečně způsobilého.

Avšak § 6 úř. zák., na který se žalobce odvolává, svědčí proti jeho stanovisku, neboť z předpisu toho vysvitá, že je pro výši odškodného rozhodná právě jen míra pracovní nezpůsobilosti a že nepadají na váhu poměry na trhu práce a možnost pojištěnceva výdělek si opatřiti.

§ 7. 2311.

Dovršilo-li dítě pojištěnce, který utrpěl smrtelný úraz, 15. rok svého věku přede dnem úrazu, nepřísluší mu nárok na úrazový dětský důchod, i když je úplně nezpůsobilé k výdělku. (Rozh. vrch. poj. soudu z 17. VI. 1936, Cuo 165/35, Úrazové pojištění str. 150/IV.)

Podle § 7, odst. 2., písm. a) ú. z. činí důchod po žalbitém pro každé zanechané dítě manželské nebo legitimované až do dovršeného 15. roku věku 15%, resp. 20. V odst. 3. téhož paragrafu ustanovuje se dále: »Dětem buďtež důchody poskytovány ještě dále, a to na dobu nezpůsobilosti k výdělku, jsou-li v době, kdy dovrší 15. rok věku, stíženy takovou tělesnou nebo duševní vadou, která je činí úplně nezpůsobilými k výdělku.«

Již ze slovního znění tohoto ustanovení se podává, že předpokladem pro poskytování důchodu dítěti po dovršeném 15. roce jest, že dítě již důchod požívalo před 15. rokem, neboť něco »ještě dále« poskytovat lze jen tehdy, bylo-li již dříve poskytováno.

Předpokladem přiznání dětského důchodu jest tudíž, že dítě v době smrti svého rodiče nedosáhlo ještě 15. roku; přiznaný důchod zaniká dovršením 15. roku s výjimkou ustanovení § 7, odst. 3., ú. z., že požitkem důchodu byl prodloužen po čas úplné neschopnosti k výdělku.

V daném případě chybí však ještě další náležitost, totiž tělesný nebo duševní neduh, který

*) Boh. A 278 (nál. z 23. XII. 1919, č. 231): Povinnost úrazového pojištění podléháji všichni dělníci závodu i tehdy, je-li rozdělen na několik oddělení a předpoklady pojistnou povinnost zakládající (§ 1, odst. 4. zák. úraz.) dány jsou jen při oddělení jednom, předpokládajíc, že oddělení ta tvoří jediný závod ve smyslu § 1 zák. úraz.

by žalobkyni činil úplně nezpůsobilou k výdělku. Podle vysvědčení MÚDr. L., jež žalobkyně sama k vyzvání předložila, netrpí žalobkyně žádným tělesným nebo duševním neduhem, který by jí činil k výdělku úplně nezpůsobilou, jmenovaný lékař pouze zjišťuje, že pro nedostatečný tělesný vývin žalobkyně k těžším pracím toho času způsobilá není.

Z toho se podává, že tu není úplné nezpůsobilosti k výdělku, a jest proto žaloba i z tohoto důvodu neodůvodněna.

§ 34. 2312.

Pro lhůtu 1 roku, ve které poškozený musí svůj nárok oznámiti příslušné pojišťovně, rozhoduje den, kdy poškozenému musilo být jasně, že jde o poškození na těle, které má svoji příčinu v podnikovém úrazu a omezuje jeho pracovní schopnost. (Rozh. vrch. poj. soudu z 29. IV. 1936, Cuo 64/36.)

Jde jen o otázku, zda je žalobcův nárok promlčen, či nikoli.

Žalobce hájí proti prvnímu soudu názor, že jednorozhodčí lhůta § 34 úř. zák. začla běžeti teprve dnem, kdy mu byla ruka v nemocnici odňata, poněvadž teprve tehdy seznal plné následky úrazu. Toto stanovisko jest však mylné, ježto bezpečně vysvítá z ustanovení § 34 úř. zák., že se oznámení pod ztrátou nároku musí státi nejpozději do 2 let ode dne úrazu. To jest nejzazší lhůta, která musí být bezpodmínečně zachována a která by, kdyby byl rozhodným den amputace, zachována nebyla, poněvadž se úraz stal dnem 16. 8. 1932 a amputace byla provedena až v září 1934.

Právi-li tedy zákon, že poškozený musí svůj nárok příslušné pojišťovně oznámiti, než uplyne 1 rok ode dne, kdy se objevily následky úrazu, sluší to vykládati tak, že rozhoduje den, kdy poškozenému musilo být jasně, že jde o poškození na těle, které má svou příčinu v podnikovém úrazu a omezuje jeho pracovní schopnost.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Zaměstnavatel, který svěřil obtížnou a odpovědnou práci učedníkovi, ručí za škody učedníkem způsobené nejen osobám třetím, nýbrž i sám sobě. (Rozh. pracovního soudu v Praze z 16. XII. 1936, Cpr 865/36.)

Nesporným zůstalo, že žalovaný zaměstnán byl v závodě žalobcově jako učedník grafický, a to až do konce srpna t. r.

Nesporným dále zůstalo, že v první polovici t. r. pracoval žalovaný se 60linkovou sítí, reprodukcí systém Efharaster 4679, a že ji rozbil.

Nesporným konečně zůstalo, že síť ta stojí 4400 Kč.

Žalobce domáhá se zaplacení obnosu 4400 Kč a nárok svůj odůvodňuje takto:

Žalovaný způsobil žalobci škodu 4400 Kč, neboť při práci s reprodukcí sítí počínal si s takovou hrubou neopatrností, že přístroj rozbil.

Vzhledem k tomu, že toliko neopatrností vzešla žalobci škoda 4400 Kč, domáhá se též žalobou zaplacení tohoto obnosu.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, a to z těchto důvodů:

Žalovaný jest učněm a neměla mu být svěřována práce na reprodukcím stroji. Práci tu má prováděti síla pilně zapracovaná, a to řádně vyučený dělník.

V souzeném případě jest zjištěno správou Masarykovy všeobecné nemocnice v P., že tam byl žalobce dne 28. I. 1933 přijat s hnisavou ranou na lokti levé ruky, že mu tam byla navrhována amputace ruky a že byl 4. 3. 1933 z nemocnice propuštěn.

Nejpozději tohoto dne nastala žalobci povinnost úraz ohlásiti, poněvadž za uvedeného stavu věci nemohl být na pochybách, že z tajemného poranění takto vznikly následky, jeho pracovní schopnosti omezující.

To žalobce opomenul, ohlásiv úraz teprve 18. 4. 1934, a právem první soud uznal žalobní nárok za promlčený.

§ 38 n. 2313.

Z ustanovení § 32, odst. 2. vl. nař. č. 262/1934, kterým se upravuje rozhodčí soudnictví úrazového pojištění, nelze usuzovati, že by rozhodčí soud musel dva znalce přibrati. (Rozh. vrch. poj. soudu z 18. IV. 1936, Cuo 295/35, Úrazové pojištění str. 106/IV.)

Podle § 31 nařízení č. 262/34 Sb. z. a n. může rozhodčí soud naříditi provedení i takových důkazů, které strany nenabízely. V daném případě nebylo nutno slyšeti žalobce, ježto nález očního odborníka vyzněl jasně a určitě. Podle § 32, odst. 2. nař. č. 262/34 Sb. z. a n. má rozhodčí soud zpravidla přibrati dva lékaře-znalce. Z tohoto ustanovení nelze usuzovati, že by rozhodčí soud musel dva znalce přibrati. Nepochybil rozhodčí soud, když přibral pouze jednoho znalce, odborníka očních chorob. To stačilo úplně, zejména když znalec podal posudek určitý, odpovídající nález, a neporušil rozhodčí soud zákon, pakliže v průvodním usnesení připustil pouze jednoho znalce, aniž by to odůvodnil. Řízení není tudíž neúplné a vadné a vychází-li odvolatel z jiných předpokladů, pak další důvody odvolací ani po zákonu neprovádí. Právem tudíž došel rozhodčí soud podle posudku znalce k závěru, že následky úrazu se nezhorsily, a proto také žalobu za zvýšení důchodu zamítl.

Nehledě však k tomu, musil žalovaný pracovati bez dohledu, a to v době, kdy po celodenní práci byl unaven a kdy pracoval přes čas.

Ježto mu byla dána náležitá instrukce, stalo se, že při zasazování skla, t. zv. rastru, do aparátu, vyjel mu rastr z ruky a tak došlo k jeho rozbití.

Nenese tudíž žalovaný, který v učebním poměru se nalézal, následky, které rozbitím stroje nastaly.

Vzhledem k těmto přednesům stran, řešiti jest předem otázku, zda učedník práce shora uvedeně konati může, a v případě kladném, zda za škody, které při práci způsobí, odpovědným jest.

Ježto jedná se o odbornou otázku z chemigrafie, uznáno bylo k návrhu žalované strany na důkaz znalecký.

Znalec J. Š. v tomto směru podal dobré zdání a nález, že v zásadě není závady, aby starší učedník na reprodukcím stroji pracovati nemohl.

V každém případě může tak činiti pouze na risiko svého zaměstnavatele a nemůže být v případě nehody činěn odpovědným za škody,

kteřé způsobil. Při tom jest pak nerozhodným, zda pracuje pod dozorem, či nikoliv.

Z tohoto znaleckého posudku zjišťuje tudíž soud, že žalovaný neručí za škody opominutím způsobené.

V daném případě vyjel žalovanému při posazování skla, t. zv. rastru, do aparátu rastr z ruky a tak došlo k jeho rozbití.

K podobnému poškození mohlo dojíti buď následkem menší schopnosti žalovaného, nebo následkem opominutí, kteréžto opominutí nutno opětovně v menší schopnost pokládati.

Z důvodů znalce uvedených pokládá tudíž soud, odborně složený, žalobní nárok neodůvodněný, žalobu zamítá a nutno pouze po stránce právní dodatí toto:

Mezi stranami uzavřena byla smlouva učební § 97 živn. řádu. Podmínkou této smlouvy jest, aby se učedník u učebního pána řemeslu, jemuž se hodlá věnovati, naučil. V tom jest hlavní rozdíl od smlouvy námezdní (§ 1151 obč. zák.).

Zaměstnavatel, když učedníku nějakou práci svěří, musí si býti vědom toho, že svěřuje jí síle nekvalifikované. Když tedy žalobce svěřil obtížnou a odpovědnou práci učedníkovi, tedy osobě, o níž věděl, že není plně schopnou, tu ručí ve smyslu § 1315 obč. zák. za školy, učedníkem způsobené, a to nejen osobám třetím, nýbrž i sám sobě za případné škody, t. j. nemůže od neschopné osoby požadovati náhradu (§ 1314 obč. zák.). Učinil tudíž žalovaný škodu bez svého zavinění a nemusí ji nahrazovati (§ 1306 obč. zák.).

Bylo tedy žalobu v důsledku znaleckého posudku zamítnouti.

Zaměstnavatelovo obohacení při zakázané práci přes čas. (Rozh. oddělení pro pracovní spory okr. soudu v Žatci z 2. října 1936, Cpr 72/36.)

Není sporu, že žalobce byl zaměstnán u žalované strany v době od 17. listopadu 1934 do 31. března 1936 jako prodávač v žateckém obchodě žalované strany. Žalobce uvádí sporně:

Ve jmenované době pracoval 389 dnů od 8 do 12 hod. dopoledne a od 1/22. do 7. hodiny odpoledne, takže vykonal denně 1 1/2 hodiny přes čas, celkem 583 a 1/2 hod. přes čas. V době inventury, a to dne 27. a 28. prosince 1934, dne 7. a 8. března 1935, dne 2. a 3. ledna 1936 vykonal celkem 24 hodin přes čas. Ve dnech zbytkového prodeje v únoru 1935 a v červnu 1935 vykonal po 14 dnech, v listopadu 1935 a v únoru 1936 po 7 dnech od 7 do 9 hodin večer práci přes čas, celkem 84 hodiny práce přes čas. Konečně pracoval v několika nedělích, a to dne 22. listopadu 1934 9 hodin, dne 6. ledna 1935, 7. března 1935, 15. ledna 1936 po 8 hodinách, celkem 33 hodin. Všechny tyto práce přes čas, resp. v neděli, nebyly odměněny. Kdyby nebyl žalobce vykonal tuto práci, byla by musila žalovaná strana přijmouti výpomocnou sílu a žalobce by byl mohl pracovati jinde a byl by si mohl jinde přivydělati. Proto žalovaná strana se obohatila ke škodě žalobce a žalobce byl poškozen o obnos, který odpovídá přiměřené odměně práce přes čas, resp. práce vykonané v neděli. Žalovaná strana prý jest povinna nahraditi žalobci škodu; za jednu hodinu práce přes čas a za jednu hodinu práce vykonané v neděli prý jest přiměřená odměna v obnosu 3 Kč 79 h za hodinu. Při 774 1/2 hodinách práce přes čas, resp. práce vykonané v neděli činí odměna obnos 2575 Kč 50 h. Pro nezaplacení žádá žalobce odsouzení žalované strany k zaplacení tohoto obnosu. V další žalobě Cpr 73/36, která

byla spojena se žalobou Cpr 72/36 ke společnému projednání a vydání rozsudku, uvádí žalobce sporně, že má k dostání z platu za březen ještě 500 Kč, pročež žádá o odsouzení žalované strany též k zaplacení tohoto obnosu.

Žalovaná strana namítá sporně:

Žalobce nepracoval denně 8 hodin, poněvadž denně potřeboval nejméně jednu hodinu pro převlečení, k snídani a svačině, k toaletě a k odpočinku. Častokráte vůbec nepracoval a stál ostatním jenom v cestě. Žalobce pracoval při zbytkových prodejkách celkem třikrát 2—3 hodiny přes čas, jednou 1/2 hodiny. Zbytkové prodeje trvaly 14 dnů, t. j. 12 pracovních dnů. Žalobce byl poslán domů, poněvadž nebyla žádná práce pro něho, přes to však zůstal proti příkazu obchodvedoucího v obchodě. Žalovaná strana též nebyla obohacena prací žalobce, poněvadž má 16—18 zaměstnanců a firma by mohla proto pracovní dobu v případě, že by žalobce nekonal práci přes čas, zaříditi tak, aby další pomocnou sílu nemusila zaměstnati. Žalobce též nemohl utrpěti žádnou škodu, poněvadž podle služební smlouvy nesměl konati jinou práci. Žalobce též byl za konanou práci přes čas přiměřeně odměněn. Dne 18. listopadu 1934 dostal 20 Kč, jindy zase večeri, dne 30. VII. 1935 100 Kč, dne 24. listopadu 1934 a 24. prosince 1935 dostal zboží v celkové ceně 483 Kč 60 h jako výslovnou odměnu práce přes čas, při čemž se podotýká, že žalobce jako ostatní zaměstnanci neměl žádného nároku na remuneraci nebo novoroční. Konečně dostal žalobce v březnu 1936 mimořádnou dovolenou k úplnému uspokojení svých nároků na zaplacení práce přes čas. Nárok žalobce na služné za únor a březen 1936 obnáší 1600 Kč, k tomu přichází provise v obnosu 83 Kč 55 h, činí celkem 1683 Kč 55 h, po srážce obnosu 106 Kč 60 h pro sociální pojištění a daň zbývá obnos 1581 Kč 85 h. Žalobce dostal dne 15. února 1936 520 Kč a dne 29. února 1936 500 Kč. Po srážce těchto obnosů a obnosů zaplacených na základě exekuce dr. S. zbývá obnos 34 Kč 64 h, který byl nabízen žalobci, jehož přijetí však bylo zamítnuto.

Žalovaná strana namítá následující kompenzační pohledávky:

Za úvěr, poskytovaný zákazníkům bez souhlasu žalované strany, při čemž pohledávky nebyly dobyté, 650 Kč, za škodu, způsobenou žalobcem špatným stříháním látky, nesprávným expedováním zboží atd. 1000 Kč, za nezaplacené úroky z pohledávky 1000 Kč 38 Kč 25 h, celkem 1688 Kč 25 h, proto žádá žalovaná strana o zamítnutí žaloby.

Žalobce dále uvádí sporně: Při zbytkovém prodeji také pracoval k žádosti obchodvedoucího. Obnos 20 Kč, zaplacený dne 18. listopadu 1934, byl odměnou za nedělní práci tehdejší, obnos 100 Kč dostal, aby nosil živrejní košili, dary poskytované o vánocích byly vánočními dary, které dostal každý zaměstnanec a nebyly žádnou odměnou za práci přes čas. Obnos 520 Kč prý nedostal. Prodal-li zboží na úvěr, pak se to stalo se souhlasem obchodvedoucího.

Dále není sporu, že měsíční plat žalobcův v únoru a v březnu 1936 obnášel po 800 Kč, předtím obnášel měsíční plat 700 Kč. Z platu v únoru a v březnu 1936 byl právem srážen obnos 106 Kč 60 h jako příspěvek na nemocenskou pojišťovnu a pensijní ústav, jakož i za daně, dále byl na základě exekuce srážen za dr. Steina, advokáta v Žatci, dne 29. února 1936 obnos 269 Kč 25 h a dne 31. března 1936 obnos 258 Kč 05 h.

Na základě výpovědi svědků K., D., V. a E.,

jakož i výpovědi žalobce jest dokázáno, že obchodní doba, v níž žalobce byl přítomen v obchodě žalované strany, trvala od 8—12 hod. dopoledne a od ½2. do 7 hod. odpoledne, tedy 9½ hodiny denně. Na základě přísežné a věrohodné výpovědi žalobce jako strany dále vzal soud za prokázáno, že žalobce mimo to pracoval při inventuře, mimo to od 7 do 12 hod. večer, a to dne 27. a 28. prosince 1934, dne 7. a 8. března 1935, dne 2. a 3. ledna 1936, tedy celkem 24 hodin, dále že ve dnech zbytkového prodeje pracoval od 7 hod. do 9 hod. večer, a to v únoru a v červenci 1936 po 14 dnech, t. j. po 12 pracovních dnech a v listopadu 1935 a v únoru 1936 po 7 dnech, t. j. po 6 pracovních dnech, což činí 72 hodin práce přes čas, konečně, že pracoval v neděli dne 22. listopadu 1934 9 hodin, dne 6. ledna a 7. března 1935, jakož i dne 5. ledna 1936 po 8 hodinách, celkem 24 hodin, zač však nedostal žádnou odměnu. Na základě přísežné výpovědi žalobce vzal soud také za dokázáno, že žalobce dostal od žalované strany dne 29. února 1936 500 Kč hotově a že 12. února 1936 a při zrušení služebního poměru dodnes je zde pohledávka za dodané zboží žalované strany vůči žalobci v obnosu 370 Kč a pohledávka za poskytnutou zálohu ve výši 150 Kč.

Podle § 1 zákona č. 91/18 Sb. z. a n. nesmí v daném případě pracovní doba zaměstnance převyšovati trvání 8 hodin denně. Pracoval-li žalobce denně 9½ hodin, potom vykonal denně 1½ hodiny práce přes čas. Žádná strana ne tvrdí, že živnostenský úřad povolil vykonávání práce přes čas. Námítka žalované strany, že žalobce nevykonal žádné práce přes čas, poněvadž denně potřeboval nejméně 1 hodinu k převlečení, jídlu atd., nemá významu, neboť předně musí býti také tato doba započítána do pracovní doby a za druhé není věrohodné, že jeden zaměstnanec potřeboval tolik času pro ony činnosti, jak to tvrdí žalovaná strana, a soud vzal na základě věrohodné výpovědi žalobce za dokázáno, že žalobce potřeboval pro jmenované činnosti denně jenom minimální čas. Podle kalendáře bylo v době od 17. listopadu 1934 do 31. prosince 1934 36 všedních a zároveň pracovních dnů. V době od 1. ledna 1935 do 31. prosince 1935 po srážce dnů dovolené 292 všedních dnů, v době od 1. ledna 1936 do 29. února 1936 50 všedních, zároveň pracovních dnů, tedy celkem 378 všedních, zároveň pracovních dnů. Soud vzal na základě výpovědi žalobce, podporované výpovědí, uvedených svědků, jako dokázáno, že žalobce pracoval během 378 dnů denně 1½ hodiny přes čas, a že tedy pracoval celkem 567 hodin přes čas. Podotýká se, že žalobce již nepracoval od 1. března 1936, pročež doba od 1. března do 31. března 1936 nepřichází v úvahu pro vypočítání práce přes čas. Soud vzal za dokázáno, že vykonávání práce přes čas nebylo povoleno živnostenským úřadem, poněvadž opak ani nebyl tvrzen a poněvadž práce přes čas v hořejším trvání vůbec nesměla býti povolena. Proto byly tyto práce zákonem zakázány a žalobce může požadovati odměnu za tuto práci přes čas z důvodů obohacení zaměstnavatele a vlastnímu poškození. Jest soudu známo, že měsíční platy v obnosu 700 Kč pro 32letého prodávče obchodu s módním zbožím druhu obchodu žalované strany v městě s drahotnými poměry města Žatce jest nejvyšší odměnou za 8hodinovou práci za den, povolenou zákonem. Soud má za to, že žalovaná strana by byla musila zaměstnati další sílu, kdyby žalobce nebyl denně konal 1½ hodiny práce přes čas. Disponování jinými zaměstnanci firmy nepovažuje soud za možné, po-

nevadž tito zaměstnanci, jak jest zjištěno svědky, musili také pracovati přes čas. Tímto však žalovaná strana se obohatila na úkor zaměstnanců, zejména též žalobce. Soud věřil výpovědi žalobce, že by byl mohl po uzavření obchodu něco si vydělati, kdyby byl nemusil denně pracovati přes čas, a to mohl vykonávati práci u známých jako účetnictví atd. Ve smlouvě služební písemné, která byla předložena, není žádné ustanovení o tom, že žalobci bylo zakázáno vedlejší zaměstnání. Žalobce tedy byl poskytnout vykonáváním práce přes čas. Soud považuje podle § 279 c. ř. s. obnos 3 Kč 69 h (průměrná hodinová mzda a 50% přírážka) za přiměřenou. Proto má žalobce nárok na obnos 2102 Kč 25 h jako odškodnění za vykonanou práci přes čas, který obnos má žalovaná strana žalobci nahraditi podle § 1259 obč. zák. Žalobce má však též nárok na odměnu práce přes čas, kterou vykonal z příčin inventury a zbytkového prodeje; součet tenkrát vykonaných hodin přes čas obnáší 96, žalobce má za ně nárok na odškodnění v obnosu 354 Kč 60 h, kterýžto obnos žalovaná strana má také nahraditi žalobci podle § 1295 obč. zák. Konečně přísluší žalobci vůči žalované straně podle § 1152 obč. zák. nárok na přiměřenou mzdu za 24 hodin práce, vykonané v neděli, při čemž soud považuje obnos 3 Kč 69 h za hodinu za přiměřenou odměnu, což činí mzdu 88 Kč 55 h. Tedy má žalobce nárok na celkový obnos 2544 Kč 95 h, kterýžto obnos mu byl také přiznán.

Poskytnutou večeri lze pokládati jenom jako dar, avšak ne jako odměnu za práci přes čas. Obnos 100 Kč předaný v červenci 1935 žalobci žalovanou stranou, pokládá soud na základě věrohodné výpovědi žalobce jen za dar za to, aby nosil žalobce livrejní košili. Na základě výpovědi žalobce pokládá soud dary poskytnuté o vánočních 1935 a 1936 žalobci jen za dary vánoční, jak jsou obvyklé vůči zaměstnancům, tím spíše, že služební smlouva nevylučuje takové dary, poněvadž ve smlouvě je jenom ustanoveno, že se neplatí žádné vánoční remunerační. Také nelze okolnost, že žalobce již nepracoval od 1. března do 31. března 1936 a přes to obdržel plat za měsíc března, pokládati za odměnu za práci přes čas, poněvadž byla tato dovolená podle výpovědi žalobce vnučena, což též sdělil žalobce žalované straně. Z okolností, že žalobce během trvání služebního poměru nikdy nežádal zaplacení práce přes čas, nelze souditi, že žalobce se zřekl zaplacení; jest věrohodné, že žalobce se musil obávati výpovědi, kdyby byl již tenkrát žádal o zaplacení práce přes čas.

Pohledávka žalobce na plat za únor a březen 1936 obnáší Kč 1600—
k tomu přichází podle udání žalované
strany provisní nárok v obnosu . . . » 83—
součet Kč 1683—

Z tohoto obnosu se sráží:
příspěvky za sociální pojištění a
za dané Kč 106—
hořejší zaplacení dr. S. . . » 269'25
hořejší zaplacení dr. S. . . » 258'05
vyplaceno 29. II. 1936 . . » 500—
zbývající pohledávka za
dodané zboží » 370—
zbývající pohledávka za
poskytnutou zálohu . . . » 150— Kč 1653'90
takže zbývá obnos Kč 30'90
který byl přiřknut žalobci.

Celkový obnos nároku, který přísluší žalobci

vůči žalované straně, obnáší 2575 Kč 85 h, kterýžto obnos také byl přiznán žalobci.

Soud má za to, že uplatňované protipohledávky žalované strany nejsou po právu. Z výpovědi svědka V., který jest obchodvedoucím, vychází jasně najevo, že žalobce prodal na úvěr v přítomnosti uvedeného obchodvedoucího, tedy s jeho vědomím a souhlasem mlčky a z výpovědi tohoto svědka a svědka D. vychází najevo, že bylo prodáno v obchodě žalované strany jen lidem na úvěr, o kterých žalobce prohlásil, že jsou dobří. Za tohoto stavu není přípustno, žalobce činiti odpovědným za to, kdyby byli později lidé nezaplátíli. Svědek V. udává utrpěnou škodu obnosem 500 Kč. Takové udání však také nestačí při zavinění žalobcově, kdyby bylo zavinění dáno; mnohem spíše je třeba, aby byli uvedeni zákazníci, jimž byl poskytnut úvěr a kteří

potom nezaplátíli. Svědek V. udává, že žalobce několiikrátě špatně stříhal, čímž byla způsobena škoda firmě v obnosu 200 až 300 Kč. Svědek K. udává, že špatným stříháním zboží žalobcem častěji povstala škoda a že žalobce objednal od centrály zboží, které potom nebylo koupeno od zákazníků a že žalobce také přibalil neúčtované zboží. Udání dotčených případů a výše škody nemůže učiniti. Takové prázdné údaje přirozeně nestačí ke zjištění škody. Je třeba, aby byl proveden důkaz o tom, ve kterých případech jednáním žalobcovým povstala škoda žalované straně. Také o tom nebyl proveden důkaz, že žalobce svého času obdržel od žalované strany zápůjčku v obnosu 1000 Kč, z níž ještě zbývá obnos 30 Kč za úroky. Proto soud má za to, že protipohledávky žalované strany nedostatkem jejich správnosti nejsou po právu.

Poznámky.

Pensijní pojištění řidičů parních silničních válců.

Otázku, zda řidiči parních silničních válců podléhají pensijní pojistné povinnosti, řeší Všeobecný pensijní ústav v oběžníku č. 72 ze dne 25. listopadu 1936. Podle tohoto oběžníku jest Všeobecný pensijní ústav toho názoru, že řidiči parních silničních válců nepodléhají pensijní pojistné povinnosti, ježto obsluhu a řízení silničních válců nelze považovati za činnost převážně duševní ve smyslu § 1, odst. 2 p. z. (obdoba konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu ohledně strojníků a řidičů automobilů). Rovněž péči o správný výkon stroje na vozovce nelze dobře pokládati za převážně duševní práci. Zmíněné zaměstnance nelze také zařaditi do žádné z kategorií uvedených pod č. 1—6 § 1, odst. 1. p. z., ledaže by mohla padati v úvahu kategorie č. 6, lit. a). Předpoklady tohoto ustanovení zde však rovněž nejsou splněny, poněvadž normálně jest jejich hlavní prací obsluha a řízení stroje, kdežto dozor nad dělníky je prací vedlejší.

Podnikatel stavby podle § 11 úraz. zákona.

Výkladem § 11 úraz. zákona s hlediska otázky, koho jest pokládati za podnikatele stavby, řeší rozhodnutí zemského úřadu v Praze z 20. VI. 1936, č. 8955/4 z r. 1935, odd. 13 A («Úrazové pojištění» str. 25). Rozhodnutí řeší předmětnou otázku v tom smyslu, že jest jím stavebník, zadá-li stavbu staviteli, který pro úplnou nemajetnost nemůže nésti hospodářského rizika z provedení stavby.

V konkrétním případě úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze uznala výměrem ze dne 2. VIII. 1935 stavebníka H. za podnikatele stavby rodinného domku v P. vzhledem k tomu, že stavitel S., pod jehož dozorem se stavba domku prováděla, byl zcela nemajetným a veškeré exekuční kroky proti němu byly bezvysledny.

Do výměru výše uvedeného podal stavebník H. námítky, jimž však Zemský úřad v Praze nevyhověl a uvedl v důvodech:

Podnikatelem podle § 11 úraz. zákona jest jediná osoba, která fakticky na vlastní hospodářské riziko vyvíjí činnost k dosažení určitého výsledku. Touto osobou při stavbě rodinného domku stěžovatele nebyl bývalý stavitel S., protože je zcela nemajetný (skládal již vícekrátě s negativním výsledkem vyjevovací přísahu). Že ze

stavby rodinného domku H-ova nenesl hospodářské riziko stavitel S., je patrné z dokladů stěžovatelem předložených, podle nichž se zavázal stavitel S. stěžovateli, že mu postaví rodinný domek s nákladem 55.000 Kč, pakli mu uvedená částka nebude vyplacena teprve po zhotovení díla, nýbrž za účelem financování stavby 500 Kč již dne 10. VI. 1933, 17.500 Kč v hotovosti a 2000 Kč ve formě směnky při pozdějším podpisu smlouvy o koupi staveniště před započtím stavby a 35.000 Kč dne 29. XII. 1933 během stavby. Výše uvedené skutečnosti stačí k posouzení otázky, kdo jest s hlediska ustanovení § 11 úraz. zák. podnikatelem stavby, neboť pro subsumpci určité skutkové podstaty pod ustanovení § 11 úraz. zák. jako předpisu v oboru zákonodárství na ochranu dělnictva není směrodatná zevní právní forma, v níž jsou opraveny vztahy mezi zúčastněnými osobami, nýbrž rozhodnou je hospodářská stránka těchto vztahů.

Stavební živnostník, ať oprávněný nebo neoprávněný k samostatnému provozování staveb, kterého nepostihuje riziko ztráty ani nejmenší částí kapitálu, potřebného k provedení stavby, má jediné postavení akordanta, řídicího pojištěné práce a zprostředkuje nákup materiálu.

Literatura

Dovolání podle práva československého, německého a francouzského. — Napsal dr. Hynek Bulín ml. — Praha 1935. — Orbis. — Sbirka spisů právnických a národohospodářských, svazek 75. — Stran 450. — Kč 60.—.

Obsáhlá publikace zabývá se v podstatě výkladem československé úpravy dovolání, a to jednak v zemích historických, jednak v oblasti právního řádu býv. uherského, a posléze dovoláním podle osnovy unifikovaného civilního řádu soudního. K těmto výkladům a dovolání podle práva našeho jsou připojeny stručné výklady o dovolání podle práva německého a v kasační stížnosti podle práva francouzského. Ve zvláštní kapitole zabývá se autor dovoláním ve věcech pracovních podle zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., o pracovních soudech.

Konec rakousko-uherského dluhu. Příspěvek k dějinám sukcesí států a státních bankrotů. — Napsal dr. Jan Sláma. — Praha 1936. — Orbis. — Sbirka spisů právnických a národohospodářských, svazek 79. — Stran 371. — Kč 80.—.

Stavovské zřízení? Objasnění a kritika korporatismu. — O. Sulík. — Praha 1936. — Stran 126. — Kč 7.50.

»Stav je«, píše O. Sulík, »společenská skupina sdružující osoby téhož povolání.« Již v pojmu »stavu« tkví, že kolektivní vůle stavu se může rádně vytvářeti a vyjadřovati zdola, cestou demokratickou. »Stavovský« útvar, který byl ustanoven shora, není pravým stavovským organismem. Jeho vůdčí činitelé, jmenovaní cizorodým orgánem, nevyjadřují vůli stavu, nýbrž vůli toho, kdo je jmenoval. Nejvýznamnějšími stavovskými útvary jsou svobodné, autonomní odborové organizace. Dílo O. Sulíka obsahuje nové postřehy o smyslu a sociální funkci demokratického odborového hnutí. Zdůrazňuje skutečnost, že nejstarší stavovská korporace, matka korporatismu, cech, a nejmladší stavovský útvar, svéprávné odborové organizace, existují jenom v demokratických státech. Ani v jednom z diktátorských států se neudržely cechy jako autonomní stavovské organizace, o svobodných odborových organizacích ani nemluví. U nás v Československu zachovaly se a velmi zkvétají staré cechy v podobě živnostenských společenstev.

Demokracii, aspoň té naší, možno spíše vyčítati přemíru stavovství. Máme některé politické strany, které nejsou pravými politickými organismy, nýbrž spíše stavovskými útvary.

V knížce O. Sulíka podána jest ve zhuštěné formě, stručně a plasticky teorie moderního odborového hnutí. Kapitoly o Německu a Rakousku obsahují poučné vylíčení historie odborového hnutí v letech 1933—1935.

Myšlenka »stavovského« státu těsně souvisí s naukou o totalitním státu. Proto se zabývá O. Sulík též povahou totalitního státu a ideovou sprízněností fašistického státního fetišismu s představou vojenského státu, vytvořenou v díle N. Macchiavelliho »Vládcé«. Autor dopovídá k zajímavému závěru: Můžeme-li fašism považovati v podstatě za »novomacchiavellism«, vyplývá z toho závěr, že fašism jest naukou a praxí nikoli ryze italskou, nýbrž světovou (jako jí byl vždy macchiavellism), dále, že fašism není hnutím mladým a revolučním, překonávajícím »starou« demokracii. Vším svým duchem obrací se tento režim do minulosti — a proto brojí i zbrojí proti pacifismu, humanitě, Společnosti národů a není leč přechodnou překážkou na cestě k demokracii, která nemůže býti považována za starou už proto, že ještě nikde nebyla rádně uskutečněna.

Velmi zajímavě analyzuje O. Sulík tak zv. stavovské zřízení v Rakousku a přesvědčivě vytyčuje rozdíl mezi korporatismem totalitních států a starou, původní doktrínou katolických myslitelů o stavovských útvarech. Jeho kritika filosofie Othmara Spanna o stavovské organizaci státu (»Der wahre Staat«) je u nás zatím jedinou toho druhu. Pojednává také o »stavovství« v Německu a konečně zabývá se stavovskými náladami v Československu.

Bída a blahobyt národů. Základy hospodářského myšlení XX. věku. — Dr. Josef Vaněk. — Praha 1935. — Orbis. — Sbirka spisů politických, právních, národohospodářských a sociálních, řada II., kniha 20. — stran 226 — Kč 24.—

Der Staatszuschuss zur Unterstützung Arbeitsloser. Uspořádal a výkladem opatřil dr. Josef Slíž. — Liberec 1936. — Nákladem Zentral-

gewerkschaftskommission des Deutschen Gewerkschaftsbundes. — Sbirky Gesetze für Arbeiter und Angestellte mit Erläuterungen, svazek 2. — Stran 400. — Váz. Kč 24.—

Laičtí přísedící v pracovním soudnictví. Zásady a praxe. — Dr. František Kraus. — Vydáno jako učební příručka u příležitosti VIII. školy funkcionářů Svazu kovodělníků ve dnech 30. srpna až 5. září 1936. — Nákladem Svazu kovodělníků. — Praha 1936. — Stran 40. — Cena Kč 1.—

Studijní knihovna sociálního pojištění. Vydává Ústřední svaz nemocenských pojišťoven. — Svazek 1.: Prof. dr. Emil Schoenbaum »Aktuální problémy starobního a invalidního pojištění«. Praha 1936. — Stran 22. — Svazek 2.: Dr. Vilém Havlík »Význam ústavního ošetřování v sociálním pojištění«. — Stran 22.

Sozialpolitik. — Dr. Werner Stark. — Sbirky »Die Volkswirtschaft«, svazek 1. — Rudolf M. Rohrer, Brno 1936. — Stran 129, 8°, Kč 25.—

Rohrerovo nakladatelství zahájilo tímto svazkem sbírku spisů, které mají býti úvodem k jednotlivým základním otázkám národohospodářským. Sbirka je redigována prof. dr. O. Engländerem. V programu sbírky jsou na př. Agrární politika (dr. ing. C. Worliczek), Živnostenská politika (dr. A. Spitaler), Obchodní politika (dr. F. Husty), Důchod a ceny (dr. O. Engländer).

V rámci a rozsahu programu sbírky dr. Stark podává na něco více než 100 stranách přehled sociálně politických problémů a zabývá se zásadě vychází z názoru Zwiedineck-Südenhorstova o významu sociální politiky. Ve všeobecné části podává autor řešení základních otázek (zajímavé řešení otázky mezi sociální politiky), seznamuje stručně s její historií a popisuje jednotlivé sociálně politické systémy. Ve zvláštní části rozvrhuje jednotlivé otázky do kapitol: pracovní trh, pracovní smlouva, ochranné zákonodárství a sociální pojištění. V jednotlivých těchto kapitolách pak podává také obraz československého systému sociálně politického a referuje o jednotlivých opatřeních.

Peníze a úrok. — Příspěvek k diskontní teorii a politice. — Dr. inž. Alois Král. — Praha 1936. — Orbis. — Stran 199. — Kč 26.—

Autor směřuje k řešení těchto základních otázek: má úrok vliv na hospodářský proces, má tvorba peněz vliv na úrok, a, jaké cíle má sledovati bankovní systém při tvorbě peněz. Ve své práci vychází z úvah o tom, jak působí úrok na hospodářství, a přechází k úvahám o tom, jak působí banky na úrok. Samostatný oddíl je věnován studiu peněžní tvorby a následující pak otázce, jak subjekty tvořící peníze mohou působiti stanovením diskontu na ostatní úvěrové poměry. Z těchto úvah vyvozuje autor možná řešení správy úvěru a s jednotlivými z nich se kriticky zabývá.

Časopisy

Právní praxe (roč. I. č. 5) Karel Witz »K výkladu § 19 zákona o soukromých zaměstnancích«.

Juristenzeitung (roč. XVIII, č. 1): Dr. R. Steiner »Der strafrechtliche Gehalt des Staatsverteidigungsgesetzes.« — Dr. F. Oswald, »Die Haftung des Erwerbers eines Betriebes für Sozialversicherungsbeiträge und des Übernehmers für Pensionsversicherungsbeiträge«.